

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า ของครัวเรือนในตำบลแม่หล่าย จังหวัดแพร่

FACTORS INFLUENCING HOUSEHOLD'S ELECTRICITY SAVING BEHAVIORS
IN MAELAI SUB-DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พีระพัฒน์ ชีระวรคนະสิริ

Chiangmai
Rajabhat
University

RAJABHAT
CHIANGMAI

Research
Journal

ประจำปีที่ 14 ฉบับที่ 2

เมษายน - กันยายน 2556

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า ของครัวเรือนในตำบลแม่หล่าย จังหวัดแพร่

FACTORS INFLUENCING HOUSEHOLD'S ELECTRICITY SAVING BEHAVIORS IN
MAELAI SUB-DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พีระพัฒน์ ชีระวรรณะสิริ*

ผศ.ดร.จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาระดับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือน เปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าระหว่างครัวเรือนที่มีคุณลักษณะทางสังคมประชากร การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติที่แตกต่างกัน และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ครัวเรือนในตำบลแม่หล่าย จังหวัดแพร่ จำนวน 322 ครัวเรือน โดยแบ่งตามจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านและใช้วิธีสุ่มแบบตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบทดสอบ สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ค่าที่และการวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ครัวเรือนที่มีเพศแตกต่างกันมีทัศนคติและพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกัน ครัวเรือนที่มีอายุและการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกัน ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการแตกต่างกันมีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกัน ครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือนคือ ทัศนคติ เนื้อหาข่าวสาร จำนวนครัวเรือนเข้าร่วมโครงการ ผู้ให้ข่าวสาร สถานภาพสมรส ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือนคือ เพศ รายได้ ครัวเรือน และแหล่งข่าวสาร

คำสำคัญ : พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้า, แผนพัฒนาชุมชน

ABSTRACT

The purposes of this survey research were to study households' levels of electricity saving behaviors, compare electricity saving behaviors among the households' having different socio-demographic characteristics, information perception, knowledge and attitude and explore factors influencing households' electricity saving behaviors. The sample sizes for quantitative data were 322 households in Maelai Sub-district,

* นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** อาจารย์ประจำสาขาวิชิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Phrae Province, divided in proportion households of each village, and convenient sampling was used. A survey questionnaires and test-questionnaires were used. Descriptive statistics were used for analyzing frequency, percentage, mean and standard deviation. Statistical methods used for hypotheses testing were t-test and Analysis of Variance. Multiple Regression Analysis were used for analyzing factors influencing households' electricity saving behaviors with 0.05 level of statistical significance. The results were as follows:

The households exhibited high level of electricity saving behaviors. The households having different gender exhibited differences in attitude towards electricity saving, the households having different age and education exhibited differences in electricity saving behaviors, the households participating in the project exhibited differences in information perception, knowledge, attitude and electricity saving behavior, the households having differences in new perception, knowledge and attitude exhibited differences in electricity saving behaviors. Factors having positively influence on electricity saving behaviors were attitude, information contents, and frequency of participation, information senders, and married status. On the other hand, factors having negatively influence on electricity saving behaviors were gender, income, and information sources.

Keywords : Electricity saving behaviors, Local energy planning (LEP)

บทนำ

ไฟฟ้ามีบทบาทสำคัญและเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตสมัยใหม่ที่ต้องใช้ไฟฟ้าในการประกอบอาหาร ให้แสงสว่าง ทำความเย็น และใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นต้น สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนา กระทรวงพลังงาน (2553) รายงานสถานการณ์การใช้ไฟฟ้าว่าเพิ่มสูงขึ้นทุกสาขา โดยเฉพาะสาขาบ้านอยู่อาศัยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่าสาขาอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2551-2553 เพิ่มเป็นร้อยละ 2.59, 5.22 และ 8.90 ตามลำดับ มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าสูงถึง 33,337 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 9.8 คิดเป็นร้อยละ 22.33 เป็นอันดับที่ 3 ของการใช้ไฟฟ้า ทั่วประเทศ ซึ่งการขยายกำลังการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยมีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่นำมาผลิตไฟฟ้ามีอยู่น้อย การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำมีปัญหาด้านพื้นที่สร้างเขื่อน การผลิตไฟฟ้าจากการบิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติมีข้อจำกัดด้านปริมาณ และการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินลิกไนต์มีปัญหาด้านคุณภาพด้วยและเกิดมลพิษ จึงต้อง พึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาวิกฤตด้านราคากลางงานที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากยัง ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคไฟฟ้าอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพหรือการจัดหางแหล่งพลังงานทดแทน รวมทั้งมาตรการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ในอนาคตประเทศไทยจะต้องประสบปัญหาวิกฤต ด้านไฟฟ้าอย่างแน่นอน (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2538)

ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ลักษณะวิถีชีวิตชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงสُ่ความ เป็นกิ่งชนบทกิ่งเมืองที่ไม่เพียงแต่ใช้ไฟฟ้าเพื่อให้แสงสว่างในเวลากลางคืนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันครัวเรือนมีการใช้ไฟฟ้า และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพมากขึ้น ในปี 2550 ตำบลแม่หล่าย ได้เข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน (Local Energy Planning: LEP) ที่ดำเนินการโดยกระทรวงพลังงาน และได้ ส่งเสริมการลดใช้ไฟฟ้า การใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจข้อมูลโดยสำนักงาน พัฒนาจังหวัดแพร่ ในปี 2550 และ 2551 การใช้ไฟฟ้าของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.48 และ 53.73 ตามลำดับ สรุปโดยรวม ลดลงถึงร้อยละ 27.75 และในปี 2553 ศูนย์ประสานงานกลางโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน กระทรวงพลังงาน

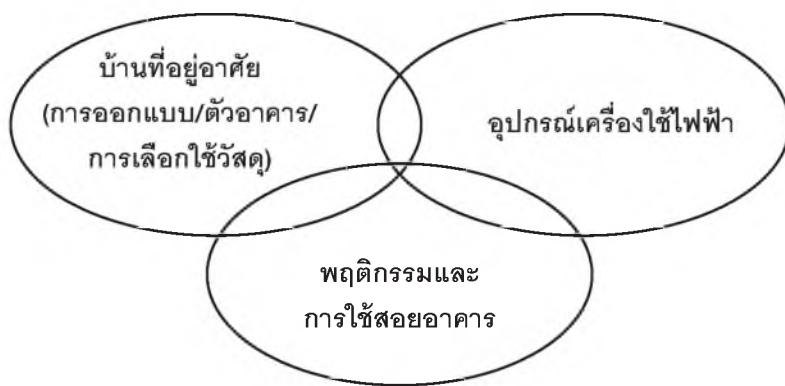
ได้คัดเลือกคำบลແມ່ໜ່າຍເປັນ “ໝູ່ໝູ່ນັດແບບພັດງານຍິ່ງຍື່ນ” ຈາກຕັວແທນຮະຕັບກົມືການ 12 ແທ່ງທົ່ວປະເທດ ້່ນຈາກເຫັນວ່າ ຊູ່ໝູ່ນັດມີຄວາມໂດດເດັ່ນດ້ານສູນຍີເຢີນຮູ້ການຈັດພັດງານ ສາມາດປັບປຸງແລ້ວເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່ໝູ່ໝູ່ນັດອື່ນໄດ້ ແລະ ໄດ້ນຳແນວຄິດແນວປົກົງບົດທີ່ດີ (Best Practices) ໄປກົດລອງປະຢຸດຕີໃຫ້ກັບໝູ່ໝູ່ນັດເປົ້າໝາຍອື່ນໆ ຜົ່ງທັກທຸກຄົວເຮືອນມີການໃໝ່ໄຟຟ້າຍ່າງປະຫຍດ ສຸ້ມຄ້າ ແລະ ມີປະສິທິກາພຈນເປັນນີ້ສີແລ້ວ ກີ່ຈະລັດຜລກຮະທບຄວາມຕ້ອງການໄຟຟ້າ ລດປັບປຸງກາຮາດແຄລນໄຟຟ້າ ລດຜລກຮະທບ ຕ່ອງຮັບພາກຮຽນມາຕີທີ່ນຳມາພື້ນໄຟຟ້າ ຮວມທັງລດປັບປຸງຫາສິ່ງແວດລ້ວມອັນເກີດຈາກການພລິຕິໄຟຟ້າ

ในการส่งเสริมและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าในสาขาบ้านอยู่อาศัย จะต้องเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ไฟฟ้าสาขาบ้านอยู่อาศัย ซึ่งมีอยู่ 3 ประการ คือ ลักษณะบ้านอยู่อาศัย อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า พฤติกรรมและการใช้สอยอาคาร (กระทรวงพลังงาน, 2552) (ดูภาพที่ 1) ดังนี้

1) บ้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การออกแบบบ้านที่ดี โดยคำนึงถึงรูปแบบและการเลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่เหมาะสม จะช่วยลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและความต้องการในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิดลงได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการลดการใช้ไฟฟ้าอย่างเห็นได้ชัด

2) อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้จะทำให้ความต้องการใช้ไฟฟ้าลดน้อยลงหรือไม่ใช้เลยได้หรืออาจใช้งานได้มากขึ้น โดยใช้ไฟฟ้าเท่าเดิม เช่น เครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

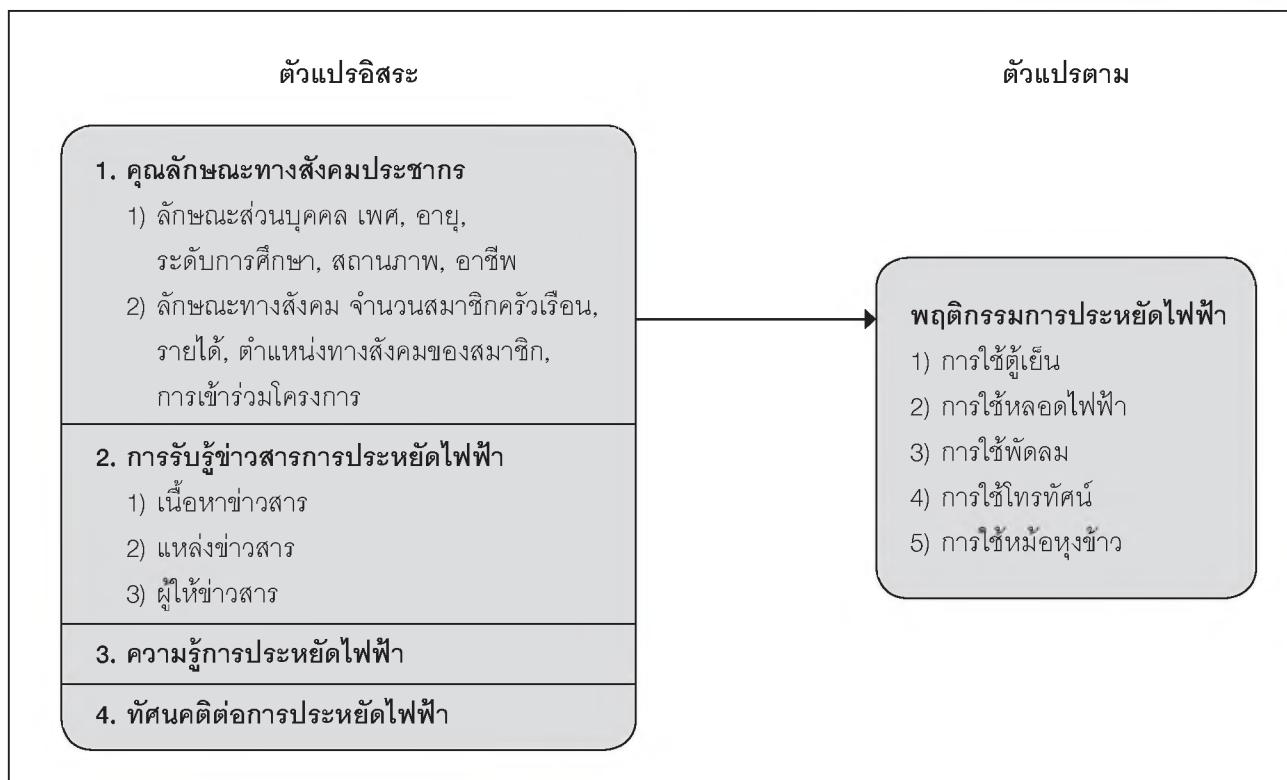
3) พฤติกรรมและการใช้สอยอาคาร พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างหนึ่งคือการส่องไฟฟ้าอย่างสิ้นเปลือง ซึ่งอาจเกิดจากความไม่รู้หรือพฤติกรรมที่ไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปรับเปลี่ยนให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องจะเกิดเป็นจิตสำนึกรักษ์โลกและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ จะส่งผลให้เกิดการอนรักษ์และใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ไฟฟ้าสาขาบ้านอยู่อาศัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ศึกษาระดับพุตติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนโดยวัดจากพุตติกรรมการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า 5 ชนิด คือ ตู้เย็น หลอดไฟ พัดลม โทรทัศน์ และหม้อนุหงษ์ข้าว
- เปรียบเทียบพุตติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนที่มีคุณลักษณะทางสังคมประชากร การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน
- ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพุตติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่เหลย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จำนวน 322 ครัวเรือน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านและใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ทดสอบระห่ำงแบบสอบถามและแบบทดสอบ ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลสังคมประชากร การรับรู้ข่าวสารด้านเนื้อหาข่าวสาร แหล่งข่าวสาร ผู้ให้ข่าวสาร ทัศนคติ พฤติกรรม และแบบทดสอบความรู้ การประยัดไฟฟ้า ใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบทดสอบโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าครอนบราค (Conbrach's alpha Coefficient: α) เท่ากับ 0.86, 0.84, 0.92, 0.82, 0.55 และ 0.86 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ค่าที่และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) ด้วยวิธี Scheffe การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าใช้การวิเคราะห์การถดถอย พหุคุณ (Multiple Regression Analysis: MRA) แบบลำดับขั้น (Stepwise) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

- ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.80 อายุต่ำสุด 17 ปี อายุสูงสุด 76 ปี อายุเฉลี่ย 52.17 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 40-59 ปี ร้อยละ 57.76 สถานภาพสมรส ร้อยละ 61.49 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.91 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 25.47 จำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 3.40 คน ส่วนใหญ่มีสมาชิก 2-3 คน ร้อยละ 46.89

รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 40.06 ส่วนใหญ่สมาชิกครัวเรือนไม่มีตำแหน่งทางสังคม (ประชาชนทั่วไป) ร้อยละ 68.01 ตำแหน่งทางสังคมของสมาชิกคือ แกนนำชุมชน ร้อยละ 49.57 ครัวเรือนเข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน 3 ครั้ง ร้อยละ 50.31 และครัวเรือนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน ร้อยละ 35.09 การรับรู้ข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 81.06 การรับรู้ข่าวสารด้านเนื้อหาข่าวสารอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 55.90 ด้านแหล่งข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.42 และด้านผู้ให้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.01 ครัวเรือนมีความรู้การประยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 63.98 ครัวเรือนมีทัศนคติต่อการประยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 57.77 และพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 68.94

2. พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าโดยรวมของครัวเรือน

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนโดยรวม และจำแนกตามชนิดเครื่องใช้ไฟฟ้า ($n = 322$)

เครื่องใช้ไฟฟ้า	ระดับพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้า						$\bar{X}$	S.D.	ลำดับ			
	ต่ำ (1.00-2.33)		ปานกลาง (2.34-3.67)		สูง (3.68-5.00)							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ						
หม้อหุงข้าว	0	0	79	24.53	243	75.47	4.21	0.68	1			
พัดลม	2	0.62	95	29.50	225	69.88	4.02	0.61	2			
โทรทัศน์	4	1.24	113	35.09	205	63.66	4.01	0.72	3			
ตู้เย็น	1	0.31	157	48.76	164	50.93	3.69	0.52	4			
หลอดไฟ	18	5.59	131	40.68	173	53.73	3.61	0.77	5			
พฤติกรรมโดยรวม	0	0	100	31.06	222	68.94	3.91	0.46				

จากการวิเคราะห์พบว่า พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าโดยรวมของครัวเรือนอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในระดับสูงคือ การใช้หม้อหุงข้าว การใช้พัดลม การใช้โทรทัศน์ และการใช้ตู้เย็น ส่วนการใช้หลอดไฟอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนที่มีคุณลักษณะทางสังคมประชากร การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเบริร์บเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าของครัวเรือน จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ จำนวนสมาชิกครัวเรือน รายได้ครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม และการเข้าร่วมโครงการ ($n = 322$)

ตัวแปร		n	($\bar{X}$)	S.D.	t	df	Sig.
เพศ	(1) ชาย	152	99.57	11.862	2.783	320	.006
	(2) หญิง	170	96.04	10.910			
อายุ	(1) ไม่เกิน 40 ปี	54	94.35	10.300	-2.367	320	.019
	(2) 41 ปีขึ้นไป	268	98.38	11.608			
การศึกษา	(1) ประถมศึกษา	209	98.68	11.936	2.099	320	.037
	(2) มัธยมศึกษาขึ้นไป	113	95.88	10.402			
สถานภาพ	(1) อายุคนเดียว	122	96.43	11.670	-1.550	320	.122
	(2) สมรส	200	98.48	11.327			
อาชีพ	(1) ไม่ประกอบอาชีพ	61	96.84	11.508	.653	320	.514
	(2) ประกอบอาชีพ	261	97.90	11.490			
จำนวนสมาชิก	(1) 1-2 คน	87	96.99	11.829	-.678	320	.498
	(2) 3 คนขึ้นไป	235	97.97	11.367			
รายได้ครัวเรือน	(1) ไม่เกิน 5,000 บาท	129	97.05	11.347	-.837	320	.403
	(2) 5,001 บาทขึ้นไป	193	98.14	11.582			
ตำแหน่งทางสังคม	(1) ไม่มีตำแหน่ง	219	97.78	12.167	.169	320	.866
	(2) 1 ตำแหน่งขึ้นไป	103	97.54	9.927			
การเข้าร่วมโครงการ	(1) ไม่เข้าร่วม	113	93.73	9.704	-4.718	320	.000
	(2) เข้าร่วม	209	99.85	11.814			

จากตารางที่ 2 ครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.783, p < .01, t = -2.367, p < .05$, และ $t = 2.099, p < .05$) โดยครัวเรือนที่เป็นเพศชาย มีพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง ครัวเรือนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ครัวเรือนที่มีการเข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -3.860, p < .001, t = -3.609, p < .001, t = 2.538, p < .05$ และ $t = -4.718, p < .001$) โดยครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชนจะมีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการประหด้ไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยเบริยบเทียบความแตกต่างพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ การประยัดไฟฟ้า ($n = 322$)

ตัวแปร	กลุ่ม	n	($\bar{x}$)	S.D.	F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง	Mean Difference
การรับรู้ข่าวสาร	(1) ต่ำ	13	91.92	9.699	5.828	.002	(3) > (1)	10.869
	(2) ปานกลาง	259	97.14	11.497			(3) > (2)	5.738
	(3) สูง	50	102.12	10.694				
ความรู้	(1) ต่ำ	5	83.40	8.081	37.095	.000	(3) > (1)	17.964
	(2) ปานกลาง	111	91.55	9.240			(3) > (2)	9.815
	(3) สูง	206	101.36	10.974				
ทัศนคติ	(1) ต่ำ	7	90.57	11.530	24.857	.010	(3) > (1)	10.719
	(2) ปานกลาง	129	92.91	9.464			(3) > (2)	8.376
	(3) สูง	186	101.29	11.475				

จากตารางที่ 3 ครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติแตกต่างกัน มีพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสารการประยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ($F = 5.828$, $p < .01$ และ $F = 5.828$, $p = .002$) มีพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลางและระดับต่ำ ครัวเรือนที่มีความรู้การประยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ($F = 37.095$, $p < .001$ และ $F = 37.095$, $p < .001$) มีพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีความรู้การประยัดไฟฟ้าระดับปานกลางและระดับต่ำ และครัวเรือนที่มีทัศนคติต่อการประยัดไฟฟ้าในระดับสูง ($F = 24.857$, $p = .01$ และ $F = 24.857$, $p < .001$) มีพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีทัศนคติต่อการประยัดไฟฟ้าในระดับปานกลางและระดับต่ำ

4. อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อพอดิกรรบการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนแบบสมการมาตรฐาน และสมการถดถอย ($n = 322$)

ตัวพยากรณ์	Standard Model			Reduced Model			
	B	β	t	B	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	39.902		7.322	46.100		11.186	.000
เพศ	-1.765	-.077	-1.764	-2.368	-.103	-2.447	.015
อายุ	.058	.063	1.203				
สถานภาพ	2.579	.078	1.763	3.233	.098	2.354	.019
ระดับการศึกษา	-.138	-.015	-.291				
อาชีพ	1.500	.051	1.084				
จำนวนสมาชิก	.601	.073	1.678				
รายได้	.000	-.141	-2.935	.000	-.129	-3.014	.003

ตัวพยากรณ์	Standard Model			Reduced Model			
	B	β	t	B	β	t	Sig.
ตำแหน่งทางสังคม	-.299	-.015	-.326				
การเข้าร่วมโครงการ	1.084	.131	2.935	1.127	.136	3.092	.002
เนื้อหาข่าวสาร	.485	.206	4.017	.580	.246	5.159	.000
แหล่งข่าวสาร	-.292	-.107	-2.226	-.258	-.095	-1.986	.048
ผู้ให้ข่าวสาร	.334	.136	2.729	.374	.117	3.183	.002
ความรู้	.221	.126	2.089				
ทัศนคติ	.720	.341	6.253	.821	.389	8.110	.000

R = .692 R² = .479 Adj R² = .465 SEE = 8.440 F = 35.928

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนทั้ง 14 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อัชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคมของสมาชิกครัวเรือน การเข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน เนื้อหาข่าวสาร แหล่งข่าวสาร ผู้ให้ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนคือทัศนคติ ($\beta = .389$) เนื้อหาข่าวสาร ($\beta = .246$) การเข้าร่วมโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน ($\beta = .136$) ผู้ให้ข่าวสาร ($\beta = .117$) และสถานภาพ ($\beta = .098$) ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนคือ รายได้ครัวเรือน ($\beta = -.129$) เพศ ($\beta = -.103$) แหล่งข่าว ($\beta = -.095$) ตามลำดับ โดยตัวแปรต้นมีอำนาจพยากรณ์พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนร้อยละ 46.5 (Adj R² = .465)

การอภิปรายผล

1. พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าโดยรวมของครัวเรือนอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในระดับสูง คือ การใช้หม้อหุงข้าว การใช้พัดลม การใช้โทรทัศน์ และการใช้ตู้เย็น ซึ่งอาจเกิดจากโครงการวางแผนพัฒนาชุมชน (LEP) ที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550-2552 โดยตั้งเป้าหมายการเข้าร่วมโครงการของครัวเรือนไว้ที่ ร้อยละ 40, 50 และ 55 ตามลำดับ ส่วนการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ นั้น พบว่าสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 40.34, 52.81 และ 57.76 ตามลำดับ กิจกรรมประกอบด้วย การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การให้ความรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการใช้อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า การศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบด้านการจัดการพัฒนา การสะท้อนข้อมูลชุมชน การระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำ “แผนพัฒนาชุมชน” และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการประยัดและไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ (KAP) ซึ่ง Schwartz (1975, อ้างถึงใน นุชนารถ ศรีบาก, 2551) ได้กล่าวว่า ข่าวสารทำให้บุคคลเกิดการรับรู้และความรู้ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามความรู้นั้น หรือความรู้มีผลต่อทัศนคติก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นเป้าหมายทัศนคตินั้น และการปฏิบัติมีผลต่อความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

ส่วนพฤติกรรมการใช้หลอดไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่า ในการส่งเสริมและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าในสาขาบ้านอยู่อาศัย มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ ลักษณะบ้านอยู่อาศัย อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และพฤติกรรมและการใช้สอยอาคาร จากข้อมูลวิจัยพบว่า ครัวเรือนมีการใช้หลอดตะเกียงแทนหลอดไส้ออยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุอาจมาจากการหาหลอดตะเกียงหรือหลอดประหลาดไฟนั้นสูงกว่าหลอดไฟทั่วไปหรือหลอดไส้ ครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 25.47 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 40.06 ซึ่งครัวเรือนอาจเห็นว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในชีวิตประจำวันมีความจำเป็นมากกว่าการเปลี่ยนมาใช้หลอดประหลาดไฟที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ถึงแม้ว่าครัวเรือนมีความรู้การประหยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 63.98 และมีทัศนคติต่อการประหยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับสูงร้อยละ 57.77 ก็ตาม ดังนั้นจึงทำให้ครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้หลอดไฟอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือนที่มีคุณลักษณะทางสังคมประชากร การรับรู้ข่าวสารความรู้ ทัศนคติแตกต่างกัน พบร่วม

ครัวเรือนเพชรบูรณ์มีทัศนคติและพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนเพชรบุรี อธิบายได้ว่า เพชรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ให้ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยธรรมชาติแล้วเพชรบูรณ์จะให้ความสนใจด้านการประดิษฐ์และการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ มากกว่าเพชรบุรี ดังนั้นเพชรบูรณ์จึงมีทัศนคติและให้ความสนใจต่อการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าสูงกว่าเพชรบุรี ซึ่งทัศนคติต่อการประหยัดไฟฟ้าที่สูงกว่านี้จะส่งผลถึงพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของเพชรบูรณ์ด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณฉัย แสงนันชัย (2547) ที่ได้ศึกษาการรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานส่วนกลาง พบว่า พนักงานเพชรบูรณ์มีความเข้าใจในมาตรการประหยัดพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงสูงกว่าเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ครัวเรือนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป อธิบายได้ว่า ช่วงวัยและประสบการณ์ชีวิตส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เมื่อย่างเข้าสู่ช่วงวัยกลางคนจนถึงวัยสูงอายุ บุคคลซึ่งผ่านช่วงวัยต่างๆ มาแล้วจะเริ่มมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากขึ้น มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายและจะมีพฤติกรรมการประหยัดมากกว่าคนที่มีอายุน้อย ดังนั้นครัวเรือนที่อายุไม่ถึง 40 ปีขึ้นไป จึงมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์จากการประหยัดไฟฟ้า จึงมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าหรือใช้ประโยชน์จากไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างคุ้มค่ามากกว่าคนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณฉัย รักภิตานันท์ (2538) ได้ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่าพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเกี่ยวข้องกับอายุและรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน แต่ระดับการศึกษา อาชีพ รายจ่ายค่าไฟฟ้าโดยเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเครื่องใช้ไฟฟ้าในที่อยู่อาศัย การรับรู้ข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป อธิบายได้ว่า จากแนวความคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ (KAP) ซึ่ง Schwartz (1975) ได้กล่าวไว้ ข่าวสารทำให้บุคคลเกิดการรับรู้และความรู้ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามความรู้นั้นหรือความรู้มีผลต่อทัศนคติก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามทัศนคตินั้น และการปฏิบัติมีผลต่อความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา และจากข้อมูลพบว่า ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการวางแผนพลังงานชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.91 ดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นเพียงปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้บุคคลสามารถรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น ดังนั้นระดับการศึกษาจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของครัวเรือน

ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการวางแผนพลังงานชุมชนมีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ และครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติอยู่ในระดับสูง จะมีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่มีการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ อธิบายได้ว่า จากการดำเนินโครงการวางแผนพลังงานชุมชนตั้งแต่ปี 2550-2552 มีครัวเรือนเข้าร่วมโครงการเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่องทุกปี คือ ร้อยละ 40.34, 52.81 และ 57.76 ตามลำดับ การดำเนินโครงการทำให้ครัวเรือนได้รับข่าวสาร

อย่างต่อเนื่อง ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประยัดไฟฟ้าเพิ่มขึ้น และอาจมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการประยัดไฟฟ้าในทางที่ดี ซึ่งการได้รับข่าวสาร การมีความรู้ หรือทัศนคติที่เพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีการประยัดไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ (KAP) ซึ่ง Schwartz (1975) ที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลี ชีรานันต์ชัย (2547) ที่ได้ศึกษาพัฒนาระบบจ่ายที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของบุคลากรโรงพยาบาลทั่วไปจังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการศึกษาที่อยู่ในระดับสูงไม่ก่อให้เกิดการผันแปรของพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของบุคลากรโรงพยาบาลทั่วไปจังหวัดราชบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุไรรัตน์ ชีไทด (2552) ที่ได้ศึกษาพัฒนาระบบจ่ายไฟฟ้าในสถานที่ทำงานของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โรงพยาบาลราชบุรี พบร่วมกับพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โรงพยาบาลราชบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการประยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน พบร่วม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน คือ ทัศนคติ เนื้อหา ข่าวสารการเข้าร่วมโครงการวางแผนพลังงานชุมชน ผู้ให้ข่าวสาร และสถานภาพ อธิบายได้ว่า ทัศนคติที่ดีหรือความรู้สึกเชิงบวกต่อการประยัดไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีแนวโน้มเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้และการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทำให้ครัวเรือนเกิดการปฏิบัติในการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างคุ้มค่าอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ทัศนคติต่อการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นจะส่งผลต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้น ด้วยการได้รับเนื้อหาข่าวสาร หมายถึง ข้อมูล ความรู้ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประยัดไฟฟ้า เช่น การใช้ไฟฟ้าให้น้อยลง จากที่เคยใช้ การใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น การใช้พลังงานทดแทน การเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี และการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งเนื้อหาข่าวสารเหล่านี้มีความสำคัญในอันที่จะทำให้ครัวเรือนเกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องและเกิดการประยัดไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น การเข้าร่วมโครงการของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ครัวเรือนได้รับเนื้อหาข่าวสารการประยัดไฟฟ้าที่ถูกต้องครบถ้วนเพิ่มมากขึ้น เช่น การเลือกซื้อ การใช้ การดูแลรักษาและการประยัดไฟฟ้าจากการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า การประยัด การอนุรักษ์ และการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเกิดจาก การฟัง การได้เห็น โดยผ่านแหล่งข่าวสาร ผู้ให้ข่าวสาร หรือการรับรู้ข่าวสารที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการวางแผนพลังงานชุมชน จึงทำให้ครัวเรือนมีพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าสูงขึ้น การได้รับข่าวสารจากผู้ให้ข่าวสารนั้นเป็นการสื่อสารสองทาง สามารถสร้างความเข้าใจและทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารสูงสุดเนื่องจากเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างคู่สื่อสาร หากเกิดข้อสงสัย ดังนั้นครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารจากผู้ให้ข่าวสารที่มากขึ้นจะทำให้ครัวเรือนมีความเข้าใจและมีพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น ครัวเรือนที่มีสถานภาพสมสมบูรณ์พัฒนาการประยัดไฟฟ้าสูงกว่าครัวเรือนที่อยู่คนเดียว อธิบายได้ว่า สถานภาพของบุคคลจะบ่งบอกถึงความมีอิสระในการตัดสินใจและการแสดงออกของพฤติกรรม ดังนั้นครัวเรือนที่อยู่คนเดียว (โสด หม้าย หย่า) มีความอิสระในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าหรือไม่ประยัดไฟฟ้า ในขณะที่ครัวเรือนที่มีสถานภาพสมสมบูรณ์แสดงออกของพฤติกรรมที่ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากการครอบครัวและอิทธิพลของจำนวนบุคคลรอบข้าง

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือน คือ รายได้ เพศ และแหล่งข่าวสาร อธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าของครัวเรือนลดลง ซึ่งรายได้บุคคลหรือรายได้ครัวเรือน เป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพในด้านการใช้จ่ายเพื่อดูแลครอบครัว ดังนั้นครัวเรือนที่มีรายได้สูงอาจมองว่ามีความสามารถในการใช้จ่าย ด้านสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งค่าไฟฟ้า ซึ่งในครัวเรือนที่มีรายได้สูงมักมีเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก จึงทำให้ลดลงพัฒนาการประยัดไฟฟ้า ส่วนปัจจัยเพศนั้น ครัวเรือนเพศหญิงจะมีพฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าต่ำกว่า เพศชาย ซึ่งอาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติแล้วเพศหญิงจะมีความกลัวต่อสิ่งต่างๆ ที่คิดว่าเป็นอันตรายต่อตนเอง ดังนั้นเพศหญิง จึงหลีกเลี่ยงหรือมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าน้อยกว่าเพศชาย และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข่าวสาร ที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ครัวเรือนจะทำให้พฤติกรรมการประยัดไฟฟ้าลดลง ซึ่งอาจจะเนื่องจากการได้รับข่าวสารจากแหล่ง

ข่าวสารต่างๆ เป็นการสื่อสารทางเดียว และมีข้อจำกัดในการให้ข่าวสาร เช่น ช่วงเวลาให้ข่าวสาร ความชัดเจนครบถ้วนของเนื้อหา อีกทั้งหากมีข้อสงสัยก็ไม่สามารถสอบถามข้อมูลย้อนกลับได้ ดังนั้นหากครัวเรือนได้รับเนื้อหาข่าวสารเดียวกันแต่ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวหรือมีการสื่อสารที่ผิดพลาด ทำให้เกิดการรับข่าวสารที่ไม่ถูกต้องซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการประยุกต์ไฟฟ้าที่ถูกต้องด้วย

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP) ที่กล่าวมาข้างต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุลดา ใช้ชุดเจริญ (2536) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประยุกต์ไฟฟ้าในครัวเรือนกีฬาขึ้นกับการรับรู้ข่าวสาร ทัศนคติ และความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ไฟฟ้า และงานวิจัยของวัลลี ชีราบันดชัย (2547) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของบุคลากรโรงพยาบาลทั่วไปจังหวัดราชบุรี ที่พบว่า อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ระดับการรับรู้ข่าวสารและระดับความรู้มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพลังงาน. ไฟฟ้ากับการดำเนินชีวิตของคนไทย, 2548.

กระทรวงพลังงาน. ผู้นำชุมชนกับการวางแผนพลังงานชุมชน, 2552.

กระทรวงพลังงาน. รายงานไฟฟ้าของประเทศไทย 2553, 2553.

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. สถานภาพการไฟฟ้า ปีงบประมาณ 2538, 2538.

จุลดา ใช้ชุดเจริญ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.

จุไรรัตน์ ธีโน. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงานของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โรงไฟฟ้าราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชางานพลังงานล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

นุชนาฤท ศรีบาล. ความพร้อมในการบริการของเทคโนโลยีเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจิตรการจัดการอุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

สุริยา แก้วอาษา และคณะ. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่อยู่อาศัยของประชาชนเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. (บทคwarm), 2548.

สำนักงานพลังงานจังหวัดแพร่. สรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างความยั่งยืนแผนพลังงานชุมชน ปีงบประมาณ 2551, 2551.

อรุณฉาย แสงนันท์. การรับรู้การประหยัดพลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2547.

อารัญญา รักมิตรานนท์. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

วัลลี รีรานันท์. พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของบุคลากรโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.